

Finansklagenemnda Bank

Uttalelse FinKN-2017-203

20.04.2017

Gjensidige Bank ASA

Utlån

Endring av låneavtale uten samtykke fra begge skyldnere – gjeldsordning

Saken gjelder virkningen av at banken har inngått avtale med klagers eks-samboer om nye lånevilkår, for et lån hvor klager har vært medskyldner, uten at klager har vært part i eller informert om avtalen om endring. Eks-samboeren har siden fått innvilget gjeldsordning, og banken har bragt hele lånet til forfall. Nemnda kom til at banken kunne holde klageren ansvarlig etter den opprinnelige avtalen. Banken hadde imidlertid ikke rett til å bringe hele lånet til førtidig forfall. Uttalelsen er enstemmig.

Saksfremstilling

Saken gjelder virkningen av at banken har inngått avtale med klagers eks-samboer om nye lånevilkår, for et lån hvor klager har vært medskyldner, uten at klager har vært part i avtalen om endring.

Klager er oppført som medskyldner på et lån som hans eks-samboer opptok i 2008. I 2011 samtykket klager til å være medskyldner også på en opplåning. I forbindelse med at eks-samboeren hadde betalingsproblemer, ble lånet igjen endret i 2014. Denne endringen ble gjort uten klagers samtykke, og uten at klager ble informert om endringen. Banken har i ettertid erkjent at den ikke kan holde klager ansvarlig etter den endrede avtalen, men vil likevel holde klager ansvarlig etter avtalen fra 2011, etter at eks-samboeren nå har fått innvilget gjeldsordning.

Klager forstås først å ha blitt oppmerksom på endringen etter at hans eks-samboer ble innvilget gjeldsordning, og banken ved brev av 23.11.16 varslet klager om oppsigelse av lånet. Lånesaldo var på dette tidspunkt omtrent kr 153 000.

Klager gjør gjeldende at banken ikke kan holde ham ansvarlig. En låneavtale kan ikke endres uten samtykke fra alle parter. I realiteten er det derfor inngått en ny låneavtale med klagerens eks-samboer som eneskyldner, slik at den opprinnelige låneavtalen i realiteten er avsluttet. Banken kan da ikke lenger holde klager ansvarlig for betaling av lånet. Uansett skulle klager ha vært holdt informert om endringene, og at eks-samboeren ikke maktet å betale etter avtalen.

Finansforetaket avviser at endringsavtalen medfører at låneavtalen faller bort i sin helhet for klager. Konsekvensen av at klager ikke har samtykket i endringsavtalen, er at endringsavtalen er ugyldig. Når denne avtalen er ugyldig, er konsekvensen at den opprinnelige avtalen består uten endringer.

Finansklagenemnda Banks begrunnelse

Klageren er medskyldner på et lån med samboeren som hovedskyldner. Lånet ble opprinnelig tatt opp i 2008, og det ble utvidet i 2011. Det er ikke klart for nemnda om klageren var medskyldner fra 2008. Det er ifølge bankens forklaring i alle tilfelle klart at det var en betingelse for utvidelsen av lånet i 2011 at klageren undertegnet som medskyldner for det utvidede lånet.

Klagerens hovedanførsel i saken er at han ikke lenger er ansvarlig for gjelden etter at banken i 2014 innvilget hovedskyldneren forlenget nedbetaling, uten at klageren var med på denne avtalen. Han anfører videre at banken ikke har oppfylt sine plikter overfor ham etter finansavtalel. §§ 59 og 63. Nemnda vil bemerke at disse reglene, og de øvrige reglene i lovens kapittel 4, gjelder ved kausjon, ikke i andre tilfeller av solidaransvar mellom samskyldnere. Det kan i denne saken reises spørsmål om klageren i realiteten er kausjonist, og om hans ansvar derfor reguleres av reglene i kapittel 4. Det er ikke gitt nærmere opplysninger om omstendighetene ved klagerens inntreden som medskyldner i 2008 eller 2011, ut over at banken ifølge egen forklaring satte dette som vilkår for utvidelsen i 2011. Nemnda nevner spesielt at det ikke er opplyst om lånet var forutsatt å komme klageren selv til gode på en slik måte at det var naturlig at han stilte som medskyldner på like fot med samboeren. Finansavtaleloven kan etter nemndas syn vanskelig forstås slik at reglene om beskyttelse av kausjonister, særlig forbrukerkausjonister, kan settes ut av spill ved at banken setter som vilkår at garantisten trer inn som medskyldner i stedet for som kausjonist. Slik saken er opplyst, kan ikke nemnda forfølge dette spørsmålet videre i denne saken.

Nemnda finner det vanskelig å gi klageren medhold i kravet om fritak for ansvar for lånet på det grunnlaget at banken i 2014 etter avtale med hovedskyldneren forlenget nedbetalingstiden uten at klageren var en del av denne avtalen. Klageren er fortsatt ansvarlig etter lånevilkårene fra 2011.

Banken har overfor klageren sagt opp gjelden til full innfrielse. Begrunnelsen for dette er vesentlig mislighold av terminforpliktelser. Nemnda vil bemerke at reglene i finansavtalel. § 52 om førtidig forfall må følges overfor medskyldneren før gjelden kan sies opp overfor ham. Banken erkjenner at klageren ikke på noe tidspunkt har mottatt betalingskrav eller betalingspåminnelser før han ved brev 23.11.16 mottok oppsigelse av lånet i sin helhet begrunnet med vesentlig mislighold. Lånesaldoen er i brevet oppgitt til kr 152 526 kroner. I brevet gis klageren 14 dagers frist til å ordne ubetalte terminer på i alt kr 5 758. Det er ikke klart for nemnda om dette helt eller delvis er terminer som hovedskyldneren hadde rett og plikt til å unnlate å betale i medhold av gjeldsordningsl. § 3-4. Innholdet i brevet av 23.11.16 gir ikke grunnlag for en prøving av om lovens vilkår for førtidig forfall er oppfylt. Brevet inneholder ingen enkeltheter om tidligere mislighold, og oppfyller derfor uansett ikke kravet i finansavtalel. § 52 tredje ledd til begrunnelse for førtidig forfall. Klageren kan etter dette ikke holdes ansvarlig for inndrivingskostnader. Banken opplyser at den har som rutine i gjeldsordningssaker å sende hele engasjementet over til ekstern inkassator. Det er ikke opplyst hvem som belastes kostnadene ved dette. Nemnda tar ikke stilling til rettsforholdet mellom banken og hovedskyldneren, men kan uansett ikke se noe rettslig grunnlag for å belaste klageren som medskyldner for kostnader til ekstern oppfølging. Nemnda kan heller ikke behandle forholdet mellom den eksterne inkassatoren og klageren, men vil gi uttrykk for overraskelse over inkassovarsel fra inkassatoren til klageren datert 13.2.17 pålydende kr 156 330.

Klagerens ansvar i denne saken er begrenset til løpende betalingsterminer i henhold til låneavtalen fra 2011. Innbetalinger fra hovedskyldneren går på vanlig måte til fradrag i medskyldnerens ansvar.

Uttalelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Banks konklusjon

Klageren gis delvis medhold.

Ved behandlingen deltok Trygve Bergsåker (leder), Thomas Christian Poulsen (nestleder), Henning Jakobsen, Erik Bøhn, Jan Fr. Haraldsen, Ane Køber Opstad og Gyrid Giæver.